

Fűkőh Levente:

ÚJABB ADATOK A REJTEK-KÖRNYÉKE (BÜKK-HEGYSÉG) HOLOCÉN
MOLLUSCA-FAUNÁJÁHOZ

FURTHER DATA TO THE HOLOCENE MOLLUSC FAUNA OF REJTEK ENVIRONMENT
/ MT. BÜKK /

ABSTRACT:

Author writes on the malacological material of young holocene sediments of a smaller cave. Beyond evaluating the fauna out of oecological wiewpoints he tries to make a chronological record with the help of malacostratigraphy. The paper completes well previously published papers on the same aged faunas of the rge-ion.

RejteK (Bükk-hegység) térségében végzett terepbejárások során (1985) a Gyertyán-völgybe lefutó, a Kajla-bérc K-i oldalán húzódó oldalvölgyben több sziklafülkét, kisebb barlangot találtunk. A völgy Ny-i oldalában, a gyertyán-völgyi egykori műttől kb. 200 m-re a völgytalp fölött kb. 10 m-re feltárársra alkalmasnak látszó üledéket tartalmazó barlangot találtunk.

A feltárást a szájadék előtt, a sziklafallal egy síkban készítettük. Szélessége 65 cm, mélysége 210 cm. A mintavételt az üledékek minőségének megfelelően végeztük. Ennek alapján a készített szelvényt 4 egységre osztottuk:

- 0 - 30 cm : laza, gyökeres üledék (1. minta)
- 30 - 110 cm : tömött, barna, apróköves erdei talaj (2.-3. minta)
- 110 - 160 cm : erősen meszes kőgörgötes (4. minta)
- 160 - 210 cm : vöröses agyag, nagyméretű kövekkel (5. minta)

A feldolgozások során az 5. mintában malakológiai anyagot nem találtuk, így az a továbbiakban a dolgozatban nem szerepel.

A mintáknak megfelelő bontásban és a Ložek által bevezetett ökológiai csoportosításban készített táblázatból megállapítható, hogy a négy mintafaunájával jellemzett üledék feltehetően a holocén fiatalabb szakaszában képződhetett. A mai faunavizsgálati eredmények alapján első közelítésben az atlantikumtól máig besorolást adhatjuk meg. Ezen belül a kronológiai szűkítés csak feltételesen végezhető el: a négy minta közül csak az a három jöhet számításba a részletes kiértékelésnél, melynek faunája statisztikai módszerekkel is értékelhető. Ezeknek ismeretében azt mondhatjuk, hogy az üledéksor felső szintjét két egységre oszthatjuk. E felosztás alapja a nyílt területekre jellemző fajok megléte ill. hiánya. A sztyep elemként ismert Granaria frumentum, Chondrina clienta, Vallonia costata csak a 3. mintában fordul elő. E fajok jelenléte nyíltabb vegetációra (esetenként sziklagyep) utal.

Ugyanakkor e minta faunájában nem találunk Limacidae maradványt, ami lehetne véletlen is, de ha összevetjük a felsőbb üledékek faunájával, ahol gyakoriságuk 56,5 ill. 61,7 %, akkor jelentős eltérést találunk. E nagy eltérések mellett apróbb különbségek is kimutathatók, de ezek lényegesen nem változtatják meg az eddig elmondottakat, melynek ismeretében az alábbi következtetést tehetjük:

1. minta: sztyep elemek relativ gyakorisága 3,3 %
Aegopinella minor
Cochlodina cerata
2. minta: sztyep elemek relativ gyakorisága 3,4 %
Aegopinella minor
Cochlodina cerata
3. minta: sztyep elemek relativ gyakorisága 8,4 %
Aegopinella minor
Cochlodina cerata
Granaria frumentum
Chondrina clienta
Vallonia costata

A már említett atlantikumtól máig besoroláson belül a 3. minta faunáját ill. üledékét a subboreálisban képződöttnek, az 1. és 2. minta faunáját ill. üledékét a subatlantikumban képződöttnek tekinthetjük, mely utóbbiba a jelen is beletartozik.

Dr. Fűköh Levente
Mátra Múzeum
Gyöngyös, Kossuth u. 40.
H-3200

	1.		2.		3.		4.
	db	%	db	%	db	%	db
Achantinula acuelata	3	0,7	3	1,7	7	3,9	-
Acicula polita	2	0,5	2	1,1	3	1,7	-
Aegopinella pura	19	4,5	8	4,4	11	6,1	-
Cochlodina orthostoma	-	-	1	0,6	5	2,8	-
Cochlodina laminata	-	-	-	-	1	0,6	-
Daudebardia rufa	17	4,0	5	2,8	-	-	-
Daudebardia brevipes	-	-	3	1,7	6	3,3	-
Discus ruderatus	1	0,2	-	-	3	1,7	-
1 Discus perspectivus	2	0,5	-	-	3	1,7	1
Helicigona faustina	-	-	-	-	1	0,6	-
Isognomostoma isogn.	-	-	1	0,6	-	-	-
Orcula dolium	6	1,4	7	3,9	9	5,0	-
Oxychilus depressus	-	-	1	0,6	5	2,8	-
Ruthenica filograna	3	0,7	1	0,6	12	6,6	-
Perforatella incarnata	17	4,0	5	2,8	-	-	-
Vertigo pusilla	-	-	3	1,7	6	3,3	-
Vitrea diaphana	17	4,0	2	1,1	-	-	-
Aegopinella minor	13	3,1	5	2,8	5	2,8	-
2 Cochlodina cerata	1	0,2	1	0,6	1	0,6	1
Laciniaria biplicata	1	0,2	1	0,6	2	1,1	-
Vitrea crystallina	37	8,7	17	9,4	21	11,6	-
3 Clausilia pumila	-	-	1	0,6	12	6,6	-
4 Chondrina clienta	-	-	-	-	2	1,1	-
Granaria frumentum	-	-	-	-	3	1,7	-
5 Vallonia costata	-	-	-	-	4	2,2	-

		1.		2.		3.		4.	
		db	%	db	%	db	%	db	
7	<i>Clausilia dubia</i>	1	0,2	1	0,6	1	0,6	-	
	<i>Euconulus fulvus</i>	1	0,2	1	0,6	1	0,6	-	
	<i>laciniaria plicata</i>	-	-	-	-	1	0,6	-	
	Limacidae ind.	239	56,5	111	61,7	-	-	-	
	<i>Orcula dolium</i>	10	2,4	2	1,1	4	2,2	1	
	<i>Trichia hispida</i>	-	-	1	0,6	-	-	-	
8	<i>Columella edentula</i>	-	-	1	0,6	-	-	-	
9	<i>Carychium minimum</i>	50	11,8	4	2,2	61	33,7	1	

1. - 9. = Ložek-féle ökológiai csoportok